

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 358/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia práva na pokojné užívanie majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 CoE 49/2010 z 12. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia práva na pokojné užívanie majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 CoE 49/2010 z 12. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na základe zmluvy o úvere z 8. októbra 2004 sťažovateľka v postavení veriteľa poskytla dlžníčke (ďalej aj „povinná“) úver v sume 663,88 €, pričom súčasťou tejto zmluvy o úvere bolo aj vyhlásenie dlžníčky, že v prípade jej omeškania sa so splácaním poskytnutého úveru splnomocňuje v zmluve o úvere už uvedenú osobu (Mgr. T. K.), aby v jej mene spísal notársku zápisnicu o uznaní jej dlhu s tým, že táto zápisnica bude spôsobilým exekučným titulom. Keďže dlžníčka sa omeškala so zaplatením dvoch splátok, Mgr. T. K. (ďalej len „splnomocnenec“) na základe dlžníčkou udeleného splnomocnenia v zmluve o úvere spísal na notárskom úrade JUDr. O. Ď. notársku zápisnicu o uznaní jej dlhu s tým, že túto potom ako exekučný titul predložila sťažovateľka exekútorovi, ktorý na základe toho požiadal Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „exekučný súd“) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie proti dlžníčke. Na základe okresným súdom udeleného poverenia súdny exekútor začal exekučné konanie, pričom podaním z 28. októbra 2009 sťažovateľka bez udania dôvodu žiadala o zmenu v osobe povereného súdneho exekútora. Na podklade tejto žiadosti okresný súd preskúmal opodstatnenosť exekučného konania, a teda aj exekučného titulu, pričom uznesením sp. zn. 14 Er 1065/05 z 23. decembra 2009 okresný súd exekučné konanie vyhlásil za neprípustné, a preto ho zastavil, pričom súčasne zamietol návrh sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora a uložil jej zaplatiť súdnemu exekútorovi trovy konania. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na konštatovaní o neplatnosti splnomocnenia udeleného dlžníčkou splnomocnencovi priamo v úverovej zmluve, a to z viacerých dôvodov. Jedným z dôvodov bolo, že toto splnomocnenie na uznanie dlhu bolo dlžníčkou udelené splnomocnencovi v čase, keď jej dlh z omeškania ešte neexistoval, t. j. dlžníčka sa vopred vzdala svojho práva na uznanie dlhu v čase, keď ešte nemala vedomosť o jeho prípadnom vzniku ani o jeho výške, takže toto splnomocnenie bolo neurčité a všeobecné. Okrem uvedeného okresný súd poukázal na to, že splnomocnenec v notárskej zápisnici o uznaní dlhu sám bez splnomocnenia dlžníčkou (t. j. nad rámec splnomocnenia) určil lehotu, dokedy má byť uznaný dlh dlžníčkou zaplatený, pričom v tejto súvislosti sa okresný súd zaoberal aj splnením zákonnej podmienky uvedenej v § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej zastupovať iného nemôže ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Vzhľadom na uvedené okresný súd poukázal na skutočnosť, že splnomocnenec v

skutočnosti nehájil záujmy dlžníčky, ktorá ho k uznaniu dlhu splnomocnila, ale hájil skôr záujmy sťažovateľky ako veriteľa. Napokon okresný súd konštatoval, že ak je neplatné splnomocnenie, na základe ktorého bola spísaná notárska zápisnica, tak ani táto nemôže byť platná, a teda neexistuje spôsobilý exekučný titul, preto exekučné konanie vyhlásil za neprípustné a zastavil ho.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd, ktorý uznesením sp. zn. 14 CoE 49/2010 z 12. marca 2010 rozhodnutie okresného súdu o zastavení exekučného konania a o zamietnutí návrhu na zmenu súdneho exekútora ako vecne správne potvrdil.

Podľa tvrdení sťažovateľky v sťažnosti podanej ústavnému súdu rozhodnutím krajského súdu bolo zasiahnuté do jej vlastníckeho práva, pretože zastavením exekučného konania sa jej uprelo právo na majetok, na ktorý mala legitímny nárok, čím malo byť porušené jej právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Podľa názoru sťažovateľa, v posudzovanom prípade, došlo k zásahu do jeho vlastníckeho práva zo strany štátneho orgánu tým, že súd odmietol zmenu exekútora (v už prebiehajúcim exekučnom konaní) a zároveň exekúciu zastavil, čím znemožnil plnenie v prospech sťažovateľa, na ktorý sťažovateľovi vznikol, na základe zmluvy o úvere nárok. Uvedený zásah do vlastníckych práv sťažovateľa nie je v súlade s požiadavkami Protokolu 1 Dohovoru druhej vety a predstavuje zásah do pokojného užívania majetku sťažovateľa resp. predstavuje de facto zbavenie vlastníctva. Zásah do vlastníckeho práva musí spĺňať, v zmysle Protokolu 1 Dohovoru a konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva 3 podmienky, a to aby i) bol zásah vykonaný vo verejnom záujme, ii) zásah bol primeraný sledovanému cieľu a iii) bol uskutočnený na základe zákona.

Podľa názoru sťažovateľa v tomto prípade nebola stricto sensu splnená žiadna z vyššie uvedených podmienok. Pokiaľ ide o vykonanie zásahu vo verejnom záujme, v posudzovanom prípade, kedy súdy zasiahnu do výkonu rozhodnutia takým spôsobom, že zmariť možnosť veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky zo štandardného obchodno-právneho vzťahu, nie je možné považovať za zásah vo verejnom záujme. Podľa názoru

sťažovateľa však v danom prípade úplne absentuje požiadavka verejného záujmu. Nie je totiž možné považovať za otázku verejného záujmu znemožnenie vymožitelnosti pohľadávky, ktorá má svoj základ vo vzťahu súkromno-právnej povahy. ...

Pokiaľ ide o požiadavku proporcionality, t. j. či je zásah primeraný sledovanému cieľu (kedy zásahom sa rozumie zastavenie exekučného konania), sťažovateľ má za to, že zásah (zo strany súdu nie je primeraný sledovanému cieľu). V prvom rade je potrebné podľa názoru sťažovateľa uviesť, že nie je vôbec zrejmé aký sledovaný cieľ mal byť súdom sledovaný. Pokiaľ by ním mala byť domnelá ochrana spotrebiteľa, sťažovateľ má za to, že prípad nespadá do rámca ochrany spotrebiteľov. Navyše, je opätovne potrebné zdôrazniť to, že zásahom sa mári možnosť veriteľa (t. j. sťažovateľa) na uspokojenie jeho pohľadávky vzniknutej zo štandardného zmluvného a obchodnoprávneho vzťahu. Ak by aj mal súd za to, že určité dojednania sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, súd musí, podľa názoru sťažovateľa postupovať tak, aby neznemožnil výkon sťažovateľovho práva. Inak povedané zastavením vykonávacieho (exekučného) konania nemôže byť sťažovateľ ako veriteľ ukrátený. Ak je postupom všeobecného súdu znemožnené vymoženie určitej sumy, ktorá pre sťažovateľa predstavuje pohľadávku, takýto postup je v rozpore s Protokolom 1 Dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľa, tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania (v rámci rozhodovania o zmene osoby súdneho exekútora), tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastníť majetok v zmysle Protokolu 1 Dohovoru.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti P., s.r.o. na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14 CoE/49/2010-31 zo dňa 12. 03. 2010.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14 CoE/49/2010-31 zo dňa 12. 03. 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva spoločnosti P., s.r.o. primerané finančné zadosťučinenie v peniazoch v sume 3137,13 Eur (94509,18 Sk), ktoré mu zaplatí krajský súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť spoločnosti P., s. r. o. trovy právneho zastúpenia v sume 275 EUR s DPH (za dva úkony právnej služby každý za 137,50 EUR s DPH) na účet jeho právneho zástupcu J. H. ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sťažnosťou podanou ústavnému súdu vyjadruje svoju nespokojnosť s uznesením krajského súdu sp. zn. 14 CoE 49/2010 z 12. marca 2010, ktorým podľa nej

malo byť zasiahnuté do jej vlastníckeho práva, keďže týmto rozhodnutím krajský súd potvrdil zastavenie už prebiehajúceho exekučného konania v prospech oprávnenej sťažovateľky, čím jej mal uprieť právo na vrátenie majetku od povinnej (dlžníčky), ktorý jej sťažovateľka poskytla.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Odvolací súd, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania, po preskúmaní uznesenia prvostupňového súdu aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol.

Podstatnou a z hľadiska posúdenia správnosti úvahy exekučného súdu relevantnou skutočnosťou je, že splnomocnenie, ktoré udelil povinný v zmluve o úvere, je koncipované

široko a všeobecne. Povinný splnomocnil tretiu osobu, aby v jeho mene uznala záväzok, ktorého konkrétnu výšku nebolo možné predpokladať. Tým sa povinný vzdal svojho práva uznať alebo neuznať prípadný záväzok, ktorý vznikne či nevznikne v budúcnosti. Povinnému bolo už vtom čase, kedy ešte záväzok v zmysle určitého a konkrétneho dlhu neexistoval, odňaté právo namietat výšku „uznaného“ dlhu v čase uznania, pretože neistý záväzok v budúcnosti nie je dostatočne určitý a určiteľný, navyše nemožno ani predpokladať, či vôbec určité právne významné okolnosti (omeškanie dlžníka a v akom rozsahu) vôbec v budúcnosti nastanú. Zástupca povinného navyše určil lehotu, dokedy má byť dlh zaplatený zjavne bez splnomocnenia povinným, navyše dlžníka tým zaviazal k povinnosti a k lehote, o ktorej nemohol mať vedomosť. Pretože splnomocnenie koncipované tak, ako je obsiahnuté v zmluve o úvere vytvára široký priestor pre konanie a právne úkony splnomocnenca, správne ho exekučný súd považoval za neplatné. Exekučný súd poukázal aj na rozpor záujmov povinného a „ním zvoleného“ zástupcu s poukazom na ustanovenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s čím sa odvolací súd takisto v plnom rozsahu stotožňuje. Okrem už konštatovaných väd „udeleného“ plnomocnenstva na dôvažok je potrebné spomenúť i zásadnú skutočnosť, že povinného zmluvná voľnosť pri „zvolení“ si splnomocneného zástupcu bola zjavne obmedzená natoľko, že pri nožnej jedinej variante konkrétneho mena zástupcu vyplývajúcej a zakomponovanej priamo do predtlaču už vopred pripravenej zmluvy o úvere, nemožno o jeho slobodnej vôle pri zvolení si zástupcu vôbec hovoriť. Tým je spochybnený základný predpoklad pri udelení plnej moci, teda to, že splnomocnenec bude hájiť záujem povinného ako aj slobodná voľba pri výbere svojho splnomocnenca. Už len všetky tieto skutočnosti, konštatované jednak v napadnutom uznesení, ako aj konštatované odvolacím súdom, každá sama osebe by mala za následok vyslovenie absolútnej neplatnosti udeleného plnomocnenstva. Pokiaľ teda plnomocnenstvo udelené platne nebolo, nemohli z neskorších právnych úkonov uskutočnených „splnomocneným zástupcom“ v mene splnomocniteľa nadobudnúť právne účinky pre osobu v mene ktorej „konal“. Ak teda z neplatne udeleného plnomocnenstva nevyplynuli právne účinky vykonaného právneho úkone v mene povinného, ani predložená notárska zápisnica nemôže byť exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženiu by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Už len okrajovo potom možno skonštatovať, že spísaná notárska zápisnica, aj v hypotetickom prípade platne udeleného plnomocenstva by nebola spôsobilým exekučným titulom. V zmluve o úvere sa zmluvné strany dohodli, že zmluvný vzťah sa bude spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Odvolací súd konštatuje nezákonnosť uplatneného nároku oprávneného aj z dôvodu, že predmetná notárska zápisnica, ktorá je (má byť) exekučným titulom, je v rozpore s ustanovením § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože, ako je zo znenia tohto zákonného ustanovenia zrejmé, písomne možno uznať len určitý záväzok. V čase spísania zmluvy o úvere, v ktorej bolo udelené plnomocenstvo ktorým sa mal v budúcnosti uznať záväzok z úveru, ešte nemohlo byť účastníkom známe právo (záväzok), ktorého sa vyhlásenie dlžníka malo dotýkať. Predovšetkým, uznanie dlhu je právom dlžníka, nie jeho povinnosťou. Povinnosťou dlžníka vyplývajúcou mu v platne uzavretej zmluve o úvere je predovšetkým platiť dohodnuté splátky úveru určené v zmluve riadne a včas, nesplnením ktorej povinnosti sa dostáva do omeškania, a v dôsledku ktorej skutočnosti potom dochádza k zmene v obsahu záväzku. Pokiaľ teda dlžník už v čase uzavretia zmluvy o úvere uznal svoj dlh, ktorý do budúcnosti mal (mohol) vzniknúť za predpokladu, ak by sa dostal do omeškania so splácaním úveru, s tým, že v čase uznania nemohla byť dlžníkovi známa výška „dlhu“, teda rozsah jeho omeškania, ako ani to či vôbec k omeškaniu dôjde; je nesporné, že takýmto úkonom dlžník uznal záväzok (resp. jeho časť), ktorý však v čase uznania neexistoval. Uvedená klauzula v takom znení, ako je v notárskej zápisnici, ktorá má byť exekučným titulom obsiahnutá, je v rozpore s ustanovením § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s ustanovením § 574 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože dlžník písomne uznal svoj peňažný záväzok, ktorý nebol (ešte nemohol byť) v čase uznania určitý, teda známa jeho výška. Podľa citovaného ustanovenia, ktoré má kogentnú povahu, nie je prípustné, aby sa niekto vzdal práva, ktoré môže vzniknúť až v budúcnosti. Takáto dohoda je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Právo ktoré môže v budúcnosti vzniknúť, je právom, ktoré v čase uzavretia zmluvy nie je ešte známe a nemožno s ním disponovať. Ak v čase uzavretia zmluvy o splnomocnení neexistoval dlh a nebola známa ani jeho výška, v tomto čase nemohol povinný realizovať svoje právo dlh uznať a logicky potom nemohol platne ani splnomocniť Mgr. T. K. na takéto právo.

Ani námietku oprávneného, podľa ktorej už súd posudzoval súladnosť exekučného titulu – notárskej zápisnice so zákonom, pričom táto otázka bola predmetom skúmania

exekučným súdom pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie, a súd uznal exekučný titul za súladný, keď udelil súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, neobstojí. Povinnosťou súdu je v každom štádiu vedenia exekúcie prihliadať na to, či existujú formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Nevyhnutným predpokladom na vedenie exekúcie voči povinnému je existencia spôsobilého exekučného titulu (§ 41 Exekučného poriadku). Exekučný súd v rozsahu jemu danej prieskumnej činnosti (či je exekučný titul vydaný organom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul materiálne a formálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný vecne legitimovaní) skúma exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50) a taktiež na prípadný návrh povinného na zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania (t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu) a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, musí nezákonne vedenú exekúciu aj bez návrhu zastaviť. Formálna stránka vykonateľnosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu spočíva v dodržaní formy notárskej zápisnice tak, ako je upravená v § 47 Notárskeho poriadku a materiálna stránka vykonateľnosti spočíva v dodržaní tých obsahových náležitostí, ktoré predpisuje § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Podobne ako v prípade vykonateľnosti súdnych rozhodnutí, tak aj v prípade obsahových náležitostí exekučnej notárskej zápisnice je nevyhnutné, ak má byť vykonateľná, že tieto musia byť určené presným a nepochybným spôsobom, teda v tomto zmysle notárska zápisnica musí obsahovať presnú individualizáciu oprávneného a povinného, presné vymedzenie práv a povinností na plnenie, presný rozsah a obsah plnenia. Pokiaľ však exekučný súd zistí formálne či materiálne nedostatky vykonateľnosti exekučného titulu (zistený nedostatok týkajúci sa plnej moci), majúci za následok absolútnu neplatnosť exekučného titulu, je táto skutočnosť postačujúca pre jednoznačný záver súdu, že predmetná notárska zápisnica nemôže byť a nie je spôsobilým exekučným titulom a následne vysloviť podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku neprípustnosť exekúcie, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno viesť. Potom je nevyhnutné aj návrh oprávneného na zmenu súdneho exekútora zamietnuť ako bezpredmetný, keďže je tu zákonný dôvod brániaci vedeniu exekúcie a majúci za následok jej zastavenie.

Odvolačí súd preto uznesenie exekučného súdu vo výroku, ktorým exekúciu vyhlásil za neprípustnú a následne ju zastavil a vo výroku, ktorým zamietol návrh oprávneného na zmenu súdneho exekútora podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.»

Z citovanej časti rozhodnutia odvolacieho krajského súdu vyplýva stotožnenie sa krajského súdu s rozhodnutím prvostupňového exekučného súdu, ktorý svoje rozhodnutie o zastavení exekučného konania založil podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase rozhodovania exekučného súdu (ďalej len „Exekučný poriadok v rozhodnom znení“) na neexistencii spôsobilého exekučného titulu z dôvodu zistenia, že tento odporuje zákonu. Podľa zistenia exekučného súdu totiž exekučný titul, ktorým bola v tomto prípade notárka zápisnica, nebol spôsobilým exekučným titulom v zmysle požiadavky § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku v rozhodnom znení, a to z viacerých dôvodov.

Podľa exekučného súdu notárska zápisnica predložená sťažovateľkou ako exekučný titul bola síce spísaná v mene povinnej splnomocnenom na podklade splnomocnenia udeleného mu povinnou, avšak toto splnomocnenie nespĺňalo základnú požiadavku podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého splnomocnencom nemôže byť ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami splnomocniteľa, pričom v danom prípade splnomocnenec nielenže uznal záväzok povinnej, ale bez splnomocnenia, resp. nad jeho rámec určil povinnej aj lehotu na jeho splnenie, čím konal bez splnomocnenia a v rozpore so záujmami povinnej), a keďže zmluva o úvere bola medzi sťažovateľkou a povinnou uzavretá podľa Obchodného zákonníka, tak splnomocnenie udelené povinnou nespĺňalo ani požiadavku podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka (podľa ktorej môže byť uznaný iba v čase uznania existujúci určitý, čo do výšky, záväzok, pričom v čase udelenia splnomocnenia povinnou, ktoré bolo súčasťou už samotnej zmluvy o úvere, nebolo a ani nemohlo byť zrejmé, či v budúcnosti povinnej z tohto úveru vznikne dlh a v akej výške).

Obrana sťažovateľky proti rozhodnutiu exekučného súdu obsiahnutá v jej odvolaní proti tomuto rozhodnutiu bola založená predovšetkým na tvrdení, že preskúmaním exekučného titulu z hmotno-právneho hľadiska konal exekučný súd nad rámec oprávnení daných mu Exekučným poriadkom, a tiež na tvrdení, že exekučný súd preskúmaval exekučný titul potom, ako ho už raz právoplatne preskúmal, pričom ho odobril tým, že exekútorovi už raz udelil poverenie na vykonanie exekúcie na základe tohto exekučného titulu.

Krajský súd v rozsahu svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu preskúmal v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov rozhodnutie exekučného súdu, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil, a tiež konštatoval, že exekučný súd má právo preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, nielen v štádiu konania pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, ale kedykoľvek v priebehu exekučného konania, a to na návrh účastníka konania, ako aj bez tohto návrhu.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno tak závery exekučného súdu, ako ani závery krajského súdu považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok porušenie základných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania.

Sťažovateľka svoju argumentáciu (tak pred krajským súdom, ako aj pred ústavným súdom), že exekučný titul, resp. jeho súlad so zákonom môže byť preskúmaný iba pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a nie aj v priebehu celého exekučného konania, odvádza zrejme z doslovného znenia ustanovenia § 41 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení, podľa ktorého „Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.“ Keďže Exekučný

poriadok v rozhodnom znení na inom mieste ako v citovanom § 41 ods. 2 vyslovene neupravoval povinnosť alebo právo exekučného súdu preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom, sťažovateľka zrejme dospela k presvedčeniu, že exekučný súd po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie nemá už viac právo ani povinnosť skúmať zákonnosť exekučného titulu, na základe ktorého bolo toto poverenie vydané.

Ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že právny predpis, resp, jeho jednotlivé ustanovenia je potrebné vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach, a nie izolovane. Záver krajského súdu o oprávnení exekučného súdu preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku a nielen v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení. Z ustanovenia § 57 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení napr. vyplýva viacerô dôvodov, kvôli ktorým exekučný súd už začaté exekučné konanie zastaví, pričom viaceré z týchto dôvodov závisia práve od preskúmania exekučného titulu. Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez toho, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo v prípade, ak v už začatom exekučnom konaní zistí, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak v prebiehajúcom exekučnom konaní zistí, že právo priznané exekučným titulom dodatočne zaniklo [§ 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], pričom tento zákonodarcom explicitne nepomenovaný „iný dôvod“ sa môže týkať aj zistení týkajúcich sa exekučného titulu (napr. ak si účastníci konania nesplnili povinnosť podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v rozhodnom znení a neoznámili, že práva a povinnosti priznané im exekučným titulom prešli alebo boli prevedené na iné osoby a pod.).

Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu (§ 58 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení).

Vzhľadom na skutočnosť, že Exekučný poriadok v rozhodnom znení pojednával o skúmaní súladu exekučného titulu so zákonom ako takým (t. j. či už so zákonom hmotnoprávneho charakteru, alebo so zákonom procesnoprávneho charakteru), podľa názoru ústavného súdu tak exekučný súd môže exekučný titul preskúmať aj z hľadiska príslušných hmotnoprávných zákonných ustanovení a nielen z procesného hľadiska, tak ako to namieta sťažovateľka.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že rozhodnutím krajského súdu, nemohlo žiadnym spôsobom dôjsť k porušeniu práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože krajský súd postupoval plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku v rozhodnom znení.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označila sťažovateľka, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že rozhodnutím krajského súdu jej bol definitívne znemožnený prístup k jej majetku, ktorý preukázateľne na základe zmluvy o úvere poskytla povinnej, ústavný súd na rámec uvádza, že sťažovateľka má k dispozícii aj iné právne prostriedky (napr. žalobu o plnenie), ktorými sa môže aj legálnou cestou domôcť svojho majetku, a tým aj ochrany svojho vlastníckeho práva.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010